

*Kultura starověkého Blízkého východu 2
(KBS/KSBV2)
Kateřina Šašková, LS 2015*

MEZOPOTAMSKÉ TEXTY S HISTORICKÝM POZADÍM

NÁŘKY NAD ZNIČENÝMI MĚSTY

- * pouze v sumerštině - mezi dosud známými *akkadskými texty* žádné nářky nad zničenými městy *nejsou doloženy*
- * většina ze *starobabylónského období* (asi 2000-1600 př. n. l.)
- * většina z **Nippuru** a **Uru**

NÁŘKY NAD ZNIČENÝMI MĚSTY

- * odráží *skutečné historické události*, jež se odehrály na konci 3. a počátku 2. tis. př. n. l.
- * rozsáhlé skladby - 300-500 řádek
- * členěné do několika zpěvů s refrénem
- * iniciátorem zkázy je většinou **Enlil**

⇒ *Nářek nad zkázou Uru*

(<http://etcsl.orinst.ox.ac.uk/cgi-bin/etcsl.cgi?text=t.2.2.2#>)

⇒ *Nářek nad zničením Sumeru a Uru*

(<http://etcsl.orinst.ox.ac.uk/cgi-bin/etcsl.cgi?text=t.2.2.3#>)

⇒ *Nářek nad zničením Nippuru*

(<http://etcsl.orinst.ox.ac.uk/cgi-bin/etcsl.cgi?text=t.2.2.4#>),

⇒ *Nářek nad zničením Uruku*

(<http://etcsl.orinst.ox.ac.uk/cgi-bin/etcsl.cgi?text=t.2.2.5#>)

⇒ *Prokletí Akkadu*

(<http://etcsl.orinst.ox.ac.uk/cgi-bin/etcsl.cgi?text=t.2.1.5#>)

SUMERSKÉ KRÁLOVSKÉ SEZNAMY A KRONIKY

* *Sumerský královský seznam*

⇒ sepsán za I. dynastie z Isinu

⇒ *5 předpotopních měst: Eridu, Bad-tibira, Larak, Sippar, Šuruppak*

⇒ Etana, Dumuzi, Enmerkar, Lugalbanda, Gilgameš

(<http://etcsl.orinst.ox.ac.uk/cgi-bin/etcsl.cgi?text=t.2.1.1#>)

* *Královský seznam z Lagaše*

(<http://etcsl.orinst.ox.ac.uk/cgi-bin/etcsl.cgi?text=t.2.1.2#>)

* *Tummalská kronika*

(<http://etcsl.orinst.ox.ac.uk/cgi-bin/etcsl.cgi?text=t.2.1.3#>)

AKKADSKÉ KRÁLOVSKÉ SEZNAMY A KRONIKY

⇒ jména a léta vlády panovníků dynastií *různých státních útvarů*

⇒ od *III. dynastie z Uru* po *Seleukovce*

⇒ i *stručné kronikářské poznámky*

* *Asyrský královský seznam*

⇒ do vlády **Salmanassara V.** (konec 8. stol. př. n. l.)

⇒ králové, kteří „bydleli ve stanech“

⇒ „předkové“

* *Synchronní královský seznam* (Synchronní kronika)

⇒ po vládu **Aššurbanipala**

* *Kronika akītu*

SUMERSKÉ LEGENDY

Legenga o Sargonovi

- ⇒ **Sargon Akkadský**
- ⇒ **Ur-Zababa**
- ⇒ **otec La'ibum**
- ⇒ **Inanna**
- ⇒ **Lugalzagesi**

(<http://etcsl.orinst.ox.ac.uk/cgi-bin/etcsl.cgi?text=t.2.1.4>)

Vítězství Utu-chegala

- ⇒ **Gutejci**
- ⇒ **Tirigan**

(<http://etcsl.orinst.ox.ac.uk/cgi-bin/etcsl.cgi?text=t.2.1.6#>)

AKKADSKÉ LEGENDY

akkadská dynastie

(24.-22 stol. př. n. l.)

Sargon Akkadský

- ⇒ *Šar tamḥārim* (Král bitvy) - **Purušḥanda** (Burušḥattum)
- ⇒ *Sargon dobyvatel*
- ⇒ *Sargon v zemích za cedrovým lesem*
- ⇒ *Legenda o Sargonovi*

Narām-Sîn

- ⇒ *Vzpoura proti Narām-Sînovi*
- ⇒ *Narām-Sîn a vládce Apišalu*
- ⇒ *Narām-Sînova legenda z Kūty*

(Prosecký, Jiří, Královské knihy staré Mezopotámie, Orientální ústav AV ČR, Praha 1995)

AKKADSKÉ LEGENDY

kassitská dynastie

(16. až 12. století př. n. l.)

* tématem zejména *konflikty* s **Elamem** a **Asýrií**

Kurigalzu

⇒ *Kurigalzův sen a tabulka hříchů*

⇒ *Chvála krále Kurigalzua*

Kaštiliaš

Adad-šuma-usur

⇒ *Epos o Adad-šuma-usurovi*

AKKADSKÉ LEGENDY

II. dynastie z Isinu

(12. st. př. n. l.)

Nabukadnezar I. (1125-1104)

⇒ např. *Nabukadnezar I. v Elamu*

AKKADSKÉ LEGENDY

středo- a novoasyrští vládcové

(14. až 7. stol. př. n. l.)

Tukultī-Ninurta

⇒ *Epos o Tukultī-Ninurtovi* - **Kaštiliaš IV.**

Salmanassar III.

Sargon II.

Livingstone, Court Poetry and Literary Miscellanea (1989). -
<http://oracc.museum.upenn.edu/saao/saa03>

Prosecký, Jiří, Královské knihy staré Mezopotámie, Orientální ústav AV ČR, Praha 1995)

AKKADSKÉ LEGENDY

novobabylónští (chaldejští) králové

(7.-6. stol. př. n. l.)

novobabylónští (chaldejští) králové

Nabopolassar

Adad-guppi

Nabonid

(Prosecký, Jiří, Královské knihy staré Mezopotámie, Orientální ústav AV ČR, Praha 1995)

SUMERSKÉ KRÁLOVSKÉ NÁPISY

- 1) *standardní nápisy*
- 2) *dedikační nápisy*
- 3) *nápisy na závažích*
- 4) *nápisy na pečetích*
- 5) *stavební nápisy*

⇒ např. **Gudea**

(<http://etcsl.orinst.ox.ac.uk/cgi-bin/etcsl.cgi?text=t.2.1.7#>)

- 6) *nápisy popisující válečné akce*

⇒ např. **Entemena** (2404-2375 př. n. l.)

(<http://oracc.museum.upenn.edu/etcsri/>)

AKKADSKÉ KRÁLOVSKÉ NÁPISY

- * ***stejné dělení*** jako u sumerských
- * ***nejstarší*** - 2. pol. 3. tis. př. n. l.
- * ***několik kategorií***: standardní nápisy, stavební nápisy, popisy válečných akcí, dedikační nápisy a nápisy na předmětech denní potřeby
- * ***dvě tradice***:
 - ⇒ ***asyrská***
 - královské anály - řazený z hlediska chronologického nebo geografického
 - ⇒ ***babylónská***
 - panovník především stavitel

KONEC